Henry van de Velde & 30 november 1926 T & B

In de geschiedenis van het kunst- en architectuur onderwijs neemt het instituut *La Cambre* in Brussel een bijzondere positie is. Deze opleiding werd gecreëerd om Henry Van de Velde bij zijn terugkeer naar België de kans te geven om zijn vernieuwend onderwijsproject dat in het Duitse Weimar was begonnen te kunnen verderzetten. De officiële benaming is ISAD, Institut Supérieur des Arts Décoratifs. De naam *La Cambre* verwijst naar de locatie waar de nieuwe opleiding haar intrek kon nemen, gebouwen van het klooster in het Ter Kamerenbos, gelegen op het einde van de Louisalaan. Op 30 november 1926, juist honderd jaar geleden, kreeg Van de Velde zijn aanstelling en kon hij ook zijn equipe verder samenstellen.

Deze opleiding, nu ULB, viert in 2027/2028 de honderdste verjaardag van het eerste academiejaar met verschillende activiteiten en publicaties. Terwijl de meeste Academies werden opgericht in de 18de eeuw en de Sint-Lucasscholen in de 19de eeuw, is *La Cambre* pas opgestart in het Interbellum. Een van de docenten die Van de Velde koos was de in Gent geboren Albert Van huffel (1877-1935).

Archief Van huffel
Design Museum Gent

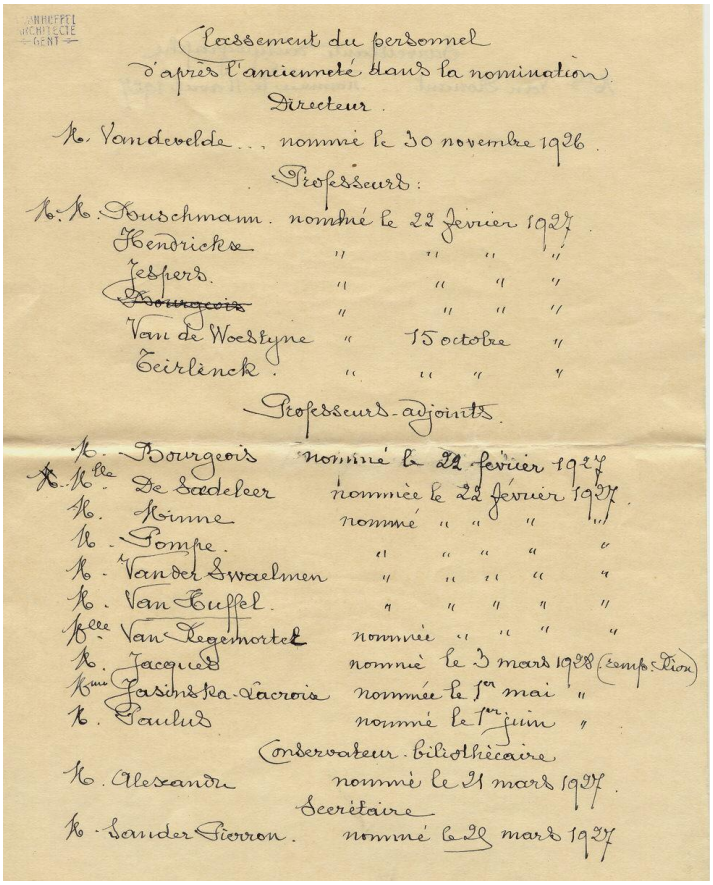

Classement du personnel
d'après l'ancienneté dans la nomination

Directeur.

M. Vandevelde ... nommé le 30 novembre 1926.

Professeurs:

M. M. Bouschmann. nommé le 22 février 1927.
Hendrickx " " " "
Jespers. " " " "
~~Bourgeois~~ " " " "
Van de Woestyne " 15 octobre "
Teirlinck. " " " "

Professeurs-adjoints.

M. Bourgeois nommé le 22 février 1927
M. Mlle De Saedeleer nommée le 22 février 1927.
M. Kimme nommé " " " "
M. Gompe. " " " " "
M. Van der Swaelmen " " " " "
M. Van Huffel. " " " " "
Mlle Van Tegemortel nommée " " " "
M. Jacques nommé le 3 mars 1928 (remplacement)
Mme Jaschinska-Lacroix nommée le 1er mai "
M. Gaulus nommé le 1er juin "

Conservateur-bibliothécaire

M. Alexandre nommé le 21 mars 1927.

Secrétaire

M. Sander Pierron. nommé le 21 mars 1927

Men kan zich de vraag stellen hoe en waarom dit archief van Van huffel begin de jaren ’80 in Gent is beland in het Museum voor Sierkunst (nu Design Museum Gent). Het museum had meubelen gekregen die Van huffel maakte voor het bedrijf van Céline Dangotte in Brussel. Na wat speurwerk door Lieven Daenens, toenmalige directeur, kwamen wij op het spoor van de dochter Elsa Van huffel en de zoon Henri. De oudste zoon van Albert, Lucien Van huffel (1901–1937) werd architect en hielp zijn vader maar overleed zeer jong.

De ontwerper zonder architectendiploma

Tot onze verbazing bezat de zoon Henri nog het volledig archief van zijn vader. Begrijpelijk aangezien hij gedurende zijn loopbaan bibliothecaris is geweest. Niet enkel mooie documenten betreffende het meubilair voor Céline Dangotte waren aanwezig, ook een massa documenten betreffende de Basiliek van Koekelberg en een dossier van zijn docentschap aan *La Cambre* met brieven, tekeningen en een paar foto’s van zijn atelier waar uitsluitend dames zich hadden ingeschreven voor zijn “Cours d’ornementation appliquée aux métiers et industries d’art”, hoofdzakelijk ontwerpen voor tapijt en behang. Van huffel werd geen docent architectuur maar werd gekozen voor zijn vakmanschap op het gebied van het interieur.

Brussel / ISAD La Cambre Atelier Van huffel / Archief Van huffel Design Museum Gent

Toen ik begon met mijn studie betreffende Van huffel stelden sommigen mij de vraag wat er interessant kon zijn om zijn tijd te besteden aan de ontwerper van de Basiliek van Koekelberg. Ik vroeg mij af hoe Van huffel deze opdracht kreeg. Hij studeerde aan de Gentse Academie, dus niet aan Sint Lucas, en had zelfs geen diploma behaald van architect. Hij moest ongetwijfeld een zeer invloedrijke persoon zijn geweest, zeker toen hij in 1926 de vraag kreeg van Henry Van de Velde om docent te worden aan het nieuw instituut. Gelijktijdig de architect zijn van Basiliek, symbool van de katholieke kerk en docent worden aan *La Cambre*, hoe valt dit uit te leggen? Mijn studie resulteerde in 1983 in een expositie, met een bijhorende monografie, in het Design museum Gent, toen nog onder de naam Museum voor Sierkunst.[i]

"L'Effort Moderne en Belgique"

In het boek van Herman Stynen betreffende het werk van Louis Van der Swaelmen (1883-1929), verschenen in 1979, staat de volledige tekst van Van der Swaelmen.[ii] Deze tekst verscheen in het tijdschrift *La Cité* in 1925 met als titel "L'Effort Moderne en Belgique".[iii] Daarin wordt Van huffel gerekend tot de leidende figuren van de tweede generatie (La deuxième période) samen met Bodson, Pompe en Sneyers. Van der Swaelmen typeert hem: Van huffel, lui, empreint de la conscience et du scrupule d'un artisan des âges gothiques, tout ce qu'il touche. D'un raffinement incomparable dans les choix, l'alliance et le travail des matières".

Om gezondheidsredenen plus de geboorte van zijn zoon moest Van huffel zijn studies stoppen aan de Gentse Academie. Een bewijs dat hij talent had en zeer leergierig was, is dat hij een reisbeurs kreeg om de grote expositie van decoratieve kunsten in Turijn 1902 te gaan bezoeken. De toenmalige directeur van de Academie Oscar Vande Voorde was met werk aanwezig op dit internationaal gebeuren. Vanaf 1903 is Van huffel werkzaam bij één van de grote Gentse aannemersbedrijven Van Herreweghe & De Wilde. In 1912 wordt hij zelfstandige en krijgt een paar kleine opdracht voor de Gentse expositie van 1913. Uiteindelijk komt hij in het verhaal van de Basiliek op voorspraak van ingenieur-architect René Van Herreweghe, wat in de monografie wordt aangegeven.

Van huffel en Van de Velde

Op 30 november kreeg Henry van de Velde een aanstelling als directeur en nadien volgden andere docenten. In een handgeschreven document staat deze datum en ook de data van de andere personen die werden aangeworven, vermoedelijk verschenen in het Belgisch Staatsblad.[iv] Van huffel kreeg een aanstelling in februari 1927. Dit document is opgemaakt

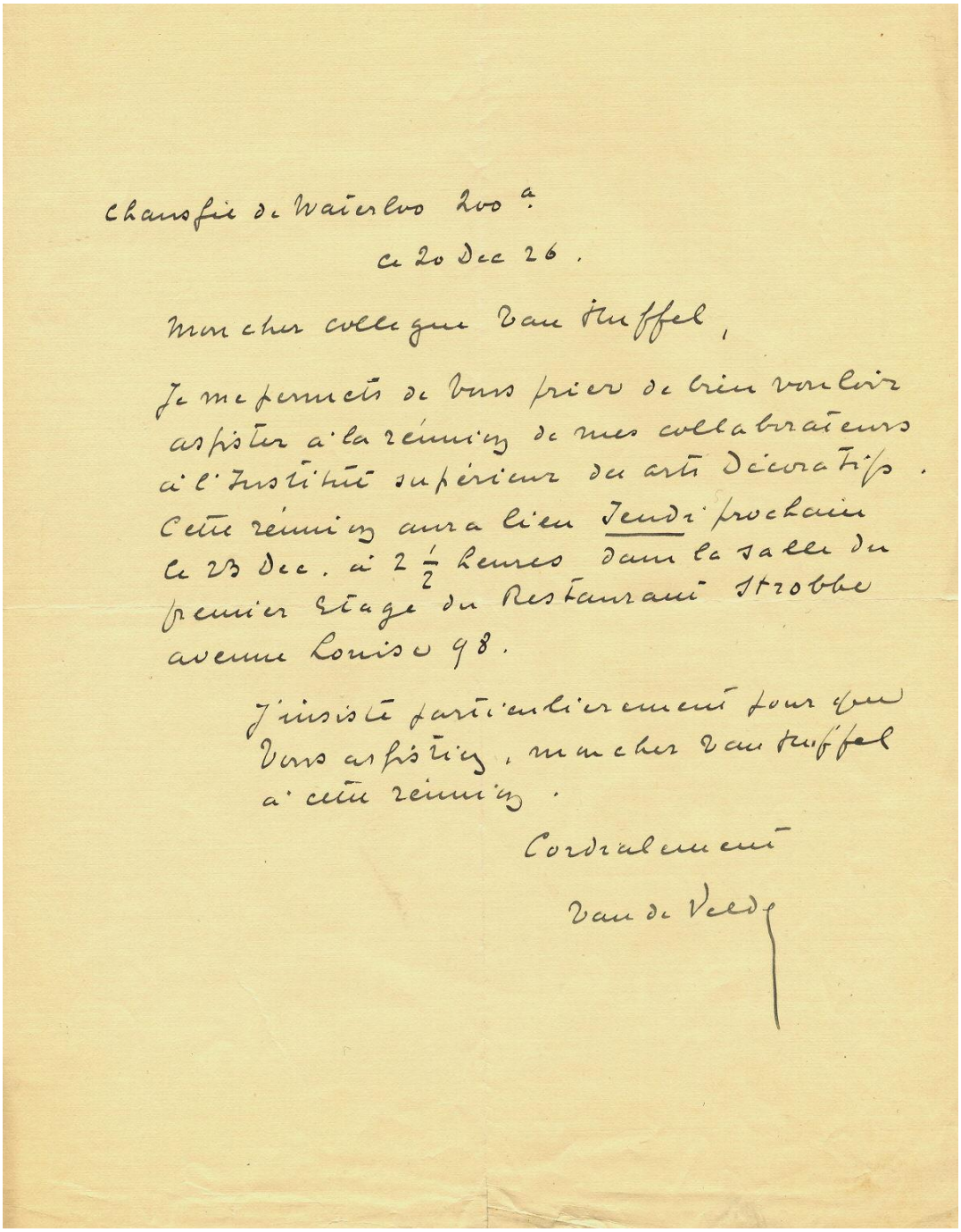

chaussée de Waterloo 200 a.

ce 20 Dec 26.

Mon cher collègue Van Huffel,

Je me permets de vous prier de bien vouloir assister à la réunion de mes collaborateurs à l'Institut supérieur des arts décoratifs. Cette réunion aura lieu Jeudi prochain ce 23 Dec. à 2 ½ heures dans la salle du premier étage du Restaurant Strobbe avenue Louise 98.

J'insiste particulièrement pour que vous assistiez, mon cher Van Huffel à cette réunion.

Cordialement

Van de Velde

Brief Henry van de Velde aan Van huffel 20 december 1926 / Archief Van huffel Design Museum Gent

door Van huffel en bevat mogelijks fouten. De namen van Louis Van der Swaelmen en Hoste komen niet voor op de lijst terwijl beide heren wel op de gekende groepsfoto staan.

In het archief ook een met de hand geschreven brief van Van de Velde van 20 december 1926 met de vraag om aanwezig te zijn op 23 december in de vergaderzaal van Restaurant Strobbe in de Louisalaan. Van de Velde eindigt de brief met "J'insiste particulierement pour que vous assistiez, mon cher van huffel à cette réunion".

De resultaten van het eerste academiejaar verschenen in het tijdschrift La Cité (nr. 3-4, 1928).

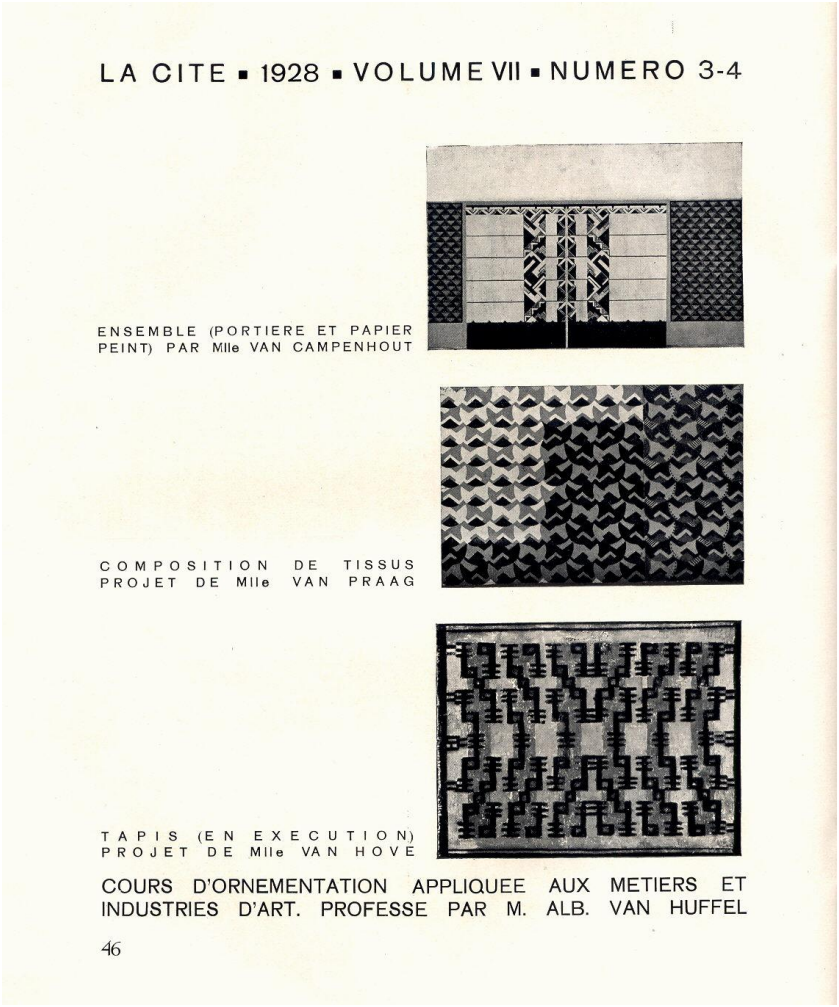
LA CITE ▪ 1928 ▪ VOLUME VII ▪ NUMERO 3-4

ENSEMBLE (PORTIERE ET PAPIER PEINT) PAR Mlle VAN CAMPENHOUT

COMPOSITION DE TISSUS PROJET DE Mlle VAN PRAAG

TAPIS (EN EXECUTION) PROJET DE Mlle VAN HOVE

COURS D'ORNEMENTATION APPLIQUEE AUX METIERS ET INDUSTRIES D'ART. PROFESSE PAR M. ALB. VAN HUFFEL

46

Marc Dubois, architect HonF RIBA
November 2026.

Eindnoten

---

[i] Marc Dubois, *Albert Van huffel 1877-1935*, Museum voor Sierkunst & uitgeverij Snoeck-Ducaju & Zoon, Gent, 1983.
Expositie van 15 jui t/m 9 oktober 1983 i.s.m. stichting Architektuurmuseum vzw

[ii] Herman Stynen, *Stedebouw en Gemeenschap, Louis van der Swaelmen (1883-1929) – bezieler van de moderne beweging in België*, Pierre Mardaga, Luik, 1979.

[iii] Louis Van der Swaelmen, *L'Effort moderne en Belgique*, La Cité, vol.5, nr 7, 1925, pp. 124-143.

[iv] archief Albert Van huffel (1877-1935), Design Museum Gent.